Käesolev dokument on vaid dokumenteerimisvahend ja institutsioonid ei vastuta selle sisu eest

►**B** **NÕUKOGU DIREKTIIV 92/100/EMÜ,**

19. november 1992,

rentimis- ja laenutamisõiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas

(EÜT L 346 , 27.11.1992, lk 61)

Muudetud:

		Euroopa Liidu Teataja		
		nr	lehekülg	kuupäev
►**M1**	Nõukogu direktiiv 93/98/EMÜ, 29. oktoober 1993,	L 290	9	24.11.1993
►**M2**	Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/29/EÜ, 22. mai 2001,	L 167	10	22.6.2001

▼B

NÕUKOGU DIREKTIIV 92/100/EMÜ,

19. november 1992,

rentimis- ja laenutamisõiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas

EUROOPA ÜHENDUSTE NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Majandusühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 57 lõiget 2, artikleid 66 ja 100a,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, ([1]),

koostöös Euroopa Parlamendiga, ([2])

võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust ([3])

ning arvestades, et:

liikmesriikide seaduste ja tavadega autoriõigusega kaitstud teostele ja autoriõigusega kaasnevate õiguste objektidele pakutav kaitse on rentimise ja laenutamise osas erinev; sellised erinevused võivad tekitada kaubandustõkkeid ja konkurentsi moonutamist, mis takistavad siseturu loomist ja nõuetekohast toimimist;

niisugused õiguskaitses esinevad erinevused võivad veelgi suureneda, kui liikmesriigid võtavad vastu uued ja teistsugused õigusaktid või kui niisuguseid õigusakte tõlgendav siseriiklik kohtupraktika areneb eri suunas;

seepärast tuleks sellised erinevused kõrvaldada kooskõlas asutamislepingu artiklis 8a sätestatud eesmärgiga luua sisepiirideta ala, et seega luua asutamislepingu artikli 3 punkti f kohaselt süsteem, mis tagaks, et ei kahjustata konkurentsi ühisturul;

autoriõigusega kaitstud teoste ning autoriõigusega kaasnevate õiguste objektide rentimine ja laenutamine on muutumas üha olulisemaks fonogrammide ja filmide autorite, esitajate ja tootjate jaoks; piraatlus on muutumas üha suuremaks ohuks;

autoriõigusega kaitstud teoste ja autoriõigusega kaasnevate õiguste objektide piisavat kaitset rentimis- ja laenutamisõigusega ning autoriõigusega kaasnevate õiguste objektide kaitset salvestusõiguse, reprodutseerimisõiguse, levitamisõigusega ja õigusega kanda neid üle ja edastada üldsusele võib sellest tulenevalt pidada ühenduse majandusliku ja kultuurilise arengu seisukohast äärmiselt oluliseks;

autoriõigust ja sellega kaasnevaid õigusi tuleb kohandada majanduse arenguga, näiteks uute kasutamisviisidega;

autorite ja esitajate järjepidev loometegevus ja kunstiline tegevus eeldab piisavat sissetulekut ning eelkõige fonogrammide ja filmide tootmiseks vajalikud investeeringud on eriti suured ja riskantsed; sellise sissetuleku ja tehtud investeeringute tagasisaamise saab tulemuslikult kindlustada ainult juhul, kui asjaomaste õiguste omanikele on tagatud piisav õiguskaitse;

kõnealuse loomingulise, kunstilise ja ettevõtlusega seotud tegevusega tegelevad valdavalt füüsilisest isikust ettevõtjad; selliste tegevustega tegelemine tuleb muuta lihtsamaks ühenduses pakutava ühtlustatud õiguskaitse abil;

kuivõrd selliste toimingute puhul on põhimõtteliselt tegemist teenustega, tuleb nende pakkumise soodustamiseks luua ühenduses ühtne õiguslik raamistik;

liikmesriikide õigusnorme tuleks ühtlustada selliselt, et see ei satuks vastuollu rahvusvaheliste konventsioonidega, mis on mitme liikmesriigi autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste aluseks;

([1]) EÜT C 53, 28.2.1991, lk 35 ja EÜT C 128, 20.5.1992, lk 8.
([2]) EÜT C 67, 16.3.1992, lk 92 ja 28. oktoobri 1992. aasta otsus (Euroopa Ühenduste Teatajas seni avaldamata).
([3]) EÜT C 269, 14.10.1991, lk 54.

▼B

rentimis- ja laenutamisõigust ja teatavaid autoriõigusega kaasnevaid õigusi käsitlev ühenduse õiguslik raamistik võib piirduda sätetega, mille kohaselt liikmesriigid sätestavad rentimist ja laenutamist käsitlevad õigused teatavate õiguste omanike rühmade jaoks ning mille kohaselt nad kehtestavad lisaks sellele teatavate õiguste omanike rühmadele autoriõigustega kaasnevate õiguste vallas salvestusõiguse, reprodutseerimisõiguse, levitamisõiguse ning ülekandeõiguse ja üldsusele edastamise õiguse;

käesoleva direktiivi kohaldamiseks tuleb määratleda rentimise ja laenutamise mõisted;

selguse huvides on soovitav jätta käesolevas direktiivis kasutatavatest rentimise ja laenutamise mõistetest välja teatavad kättesaadavaks tegemise vormid, näiteks fonogrammide ja filmide (kinematograafilised või audiovisuaalsed teosed või liikuvad pildid, koos heliga või ilma) avalik näitamine või edastamine, kättesaadavaks tegemine eksponeerimiseks või kättesaadavaks tegemine kohapeal tutvumiseks; laenutamine käesoleva direktiivi tähenduses ei hõlma üldsusele avatud asutuste vahelist kättesaadavaks tegemist;

kui laenutamine toimub laenutamisega üldsusele avatud asutuses tasu eest, mille summa ei ole suurem, kui on vajalik asutuse tegevuskulude katmiseks, ei ole tegemist otsese ega kaudse majandusliku ega kaubandusliku tuluga käesoleva direktiivi tähenduses;

tuleb kehtestada kord, mis tagaks, et autorid ja esitajad saavad neile mõeldud õiglase tasu ning et neil on võimalik usaldada selle õiguse haldamine neid esindavatele kollektiivse esindamise organisatsioonidele;

õiglast tasu võib maksta ühes või mitmes osas kas lepingu sõlmimise ajal või pärast seda;

õiglase tasu puhul tuleb võtta arvesse asjaomaste autorite ja esitajate panuse olulisust fonogrammi või filmi puhul;

avaliku laenutamise puhul tuleb kehtestatava erikorraga kaitsta ka vähemalt autorite õigusi; kõik käesoleva direktiivi artiklile 5 toetuvad meetmed peavad olema kooskõlas ühenduse õigusega, eelkõige asutamislepingu artikliga 7;

II peatüki sätted ei takista liikmesriike laiendamast artikli 2 lõikes 5 sätestatud eeldust nimetatud peatükis käsitletud ainuõigustele; lisaks sellele ei takista II peatüki sätted liikmesriike kehtestamast kasutamise lubamise lihteeldust neis artiklites sätestatud esitajate ainuõiguse suhtes, kuivõrd selline eeldus on kooskõlas teose esitaja, fonogrammitootja ja ringhäälinguorganisatsiooni kaitse rahvusvaheline konventsiooniga (edaspidi “Rooma konventsioon”);

liikmesriigid võivad kehtestada autoriõigusega kaasnevate õiguste omanike ulatuslikuma kaitse kui nõutud käesoleva direktiivi artiklis 8;

ühtlustatud rentimis- ja laenutusõigust ning ühtlustatud kaitset autoriõigustega kaasnevate õiguste vallas ei tohiks kasutada viisil, mille puhul oleks tegemist liikmesriikide vahelise kaubanduse varjatud piiramisega, või viisil, mis on vastuolus kohtuasjas Société Cinéthèque v. FNCF ([1]) tehtud otsuses tunnustatud esitusaegade eeskirjaga,

([1]) Kohtuasjad 60/84 ja 61/84, ECR 1985, lk 2605.

▼B

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

RENDI- JA LAENUTUSÕIGUS

Artikkel 1

Ühtlustamise eesmärk

1. Vastavalt käesoleva peatüki sätetele näevad liikmesriigid artikli 5 sätteid arvestades ette õiguse lubada või keelata autoriõigusega kaitstavate teoste originaalide ja koopiate ning muude artikli 2 lõikes 1 sätestatud objektide rentimist ja laenutamist.

2. Käesoleva direktiivi kohaldamisel tähendab "rentimine" kasutada andmist piiratud ajaks ja otsese või kaudse majandusliku või kaubandusliku tulu eesmärgil.

3. Käesoleva direktiivi kohaldamisel tähendab "laenutamine" kasutada andmist piiratud ajaks ja otsese või kaudse majandusliku või kaubandusliku tulu eesmärgita, kui seda teevad üldsusele avatud asutused.

4. Lõikes 1 osutatud õigused ei ammendu autoriõigusega kaitstavate teoste originaalide ja koopiate ning muude artikli 2 lõikes 1 sätestatud objektide müügi ega muu levitamise tagajärjel.

Artikkel 2

Rendi- ja laenutusõiguse omanikud ja objektid

1. Rentimise ja laenutamise lubamise ja keelamise ainuõigus kuulub järgmistele isikutele:

— autorile tema teose originaalide ja koopiate puhul,

— esitajale tema esitatud teose salvestuse puhul,

— fonogrammi tootjale tema toodetud fonogrammi puhul ja

— filmi esmasalvestuse tootjale tema filmi originaali ja koopiate puhul. Käesoleva direktiivi kohaldamisel tähendab termin "film" kinematograafilist või audiovisuaalset teost või liikuvaid pilte, koos heliga või ilma.

2. Käesoleva direktiivi kohaldamisel käsitatakse kinematograafilise või audiovisuaalse teose peamist režissööri sellise teose autorina või ühena selle autoritest. Liikmesriigid võivad ette näha muud isikud, keda võib pidada teose kaasautoriteks.

3. Käesolev direktiiv ei hõlma rendi- ja laenutusõigust hoonete ja tarbekunsti puhul.

4. Lõikes 1 osutatud õigused võib anda üle, neist võib loobuda ja nende kohta võib anda välja lepingulise litsentsi.

5. Ilma et see piiraks lõike 7 kohaldamist, kui esitajad sõlmivad filmi tootjaga kas individuaalselt või kollektiivselt lepingu filmi tootmise kohta, eeldatakse, et kui lepingutingimustes ei ole sätestatud teisiti, on sellise lepingu sõlminud esitaja andnud oma rendiõiguse üle võttes arvesse artikli 4 sätteid.

6. Liikmesriigid võivad näha ette lõikes 5 sätestatud eeldusega sarnase eelduse ka autorite suhtes.

7. Liikmesriigid võivad sätestada, et filmi tootmist käsitleva lepingu allakirjutamisega esitaja ja filmi tootja vahel antakse luba rentimiseks, tingimusel et sellise lepinguga on ette nähtud õiglane tasu artikli 4 tähenduses. Lisaks sellele võivad liikmesriigid sätestada, et käesolevat lõiget kohaldatakse *mutatis mutandis* II peatükis sätestatud õiguste suhtes.

▼B

Artikkel 3

Arvutiprogrammide rentimine

Käesolev direktiiv ei piira nõukogu 14. mai 1991. aasta direktiivi 91/250/EMÜ (arvutiprogrammide õiguskaitse kohta) ([1]) artikli 4 punkti c kohaldamist.

Artikkel 4

Võõrandamatu õigus õiglasele tasule

1. Kui autor või esitaja on andnud oma fonogrammi või filmi originaali või koopiaga seotud õigused üle või neist loobunud fonogrammi või filmi tootja kasuks, säilib kõnealusel autoril või esitajal õigus saada rentimise eest õiglast tasu.

2. Autorid ja esitajad ei saa loobuda õigusest saada rentimise eest õiglast tasu.

3. Õiglase tasu saamise õiguse haldamise võib usaldada autoreid või esindajaid esindavatele kollektiivse esindamise organisatsioonidele.

4. Liikmesriigid võivad reguleerida, kas ja millises ulatuses võib kehtestada õiglase tasu saamise õiguse haldamise kollektiivse esindamise organisatsioonide poolt, ning sätestada isikud kellelt see tasu sisse nõutakse.

Artikkel 5

Erand üldsusele laenutamise ainuõigusest

1. Liikmesriigid võivad näha ette erandid artiklis 1 sätestatud üldsusele laenutamise ainuõigusest, tingimusel et vähemalt autorid saavad sellise laenutamise eest tasu. Liikmesriikidele jääb vabadus määratleda kõnealune tasu võttes arvesse nende kultuuri edendamisega seotud eesmärke.

2. Kui liikmesriigid ei kohalda artiklis 1 sätestatud üldsusele laenutamise ainuõigust fonogrammide, filmide ja arvutiprogrammide suhtes, näevad nad ette tasu vähemalt autoritele.

3. Liikmesriigid võivad vabastada teatavad asutuste kategooriad lõigetes 1 ja 2 osutatud tasu maksmisest.

4. Komisjon koostab koostöös liikmesriikidega enne 1. juulit 1997 aruande üldsusele laenutamise kohta ühenduses. Komisjon edastab selle aruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

II PEATÜKK

AUTORIÕIGUSEGA KAASNEVAD ÕIGUSED

Artikkel 6

Salvestusõigus

1. Liikmesriigid näevad esitajatele ette ainuõiguse lubada või keelata oma esinemiste salvestamine.

2. Liikmesriigid näevad ringhäälinguorganisatsioonidele ette ainuõiguse lubada või keelata nende kaabel- või kaablita sidevahendite, sh kaabli või satelliidi kaudu edastatavate saadete salvestuste osas.

3. Kaabellevitajal ei ole lõikes 2 sätestatud õigust, kui ta kõigest edastab kaablivõrgu kaudu ringhäälinguorganisatsioonide ringhäälingusaateid.

▼M2

([1]) EÜT L 122, 17.5.1991, lk 42.

▼B

Artikkel 8

Üldsusele ülekandmine ja edastamine

1. Liikmesriigid näevad esitajatele ette ainuõiguse lubada või keelata oma esituste ülekandmine ringhäälingus kaablita vahendite abil ja nende edastamine üldsusele, kui esitus ise ei ole ülekantav esitus ja kui see ei ole tehtud salvestuse põhjal.

2. Liikmesriigid näevad ette õiguse, mille eesmärk on tagada, et kasutaja tasub ühekordse õiglase tasu, kui kommertseesmärkidel avaldatud fonogrammi või sellise fonogrammi reproduktsiooni kasutatakse ülekandmiseks kaablita vahendite abil või muul moel üldsusele edastamiseks, ning millega tagatakse, et kõnealune tasu jagatakse asjaomaste esitajate ja fonogrammi tootjate vahel. Esitajate ja fonogrammitootjate vahelise lepingu puudumise korral võivad liikmesriigid sätestada tingimused, mille kohaselt see tasu nende vahel jagatakse.

3. Liikmesriigid sätestavad ringhäälinguorganisatsioonide ainuõiguse lubada või keelata oma ringhäälingusaadete taas ülekandmine kaablita vahendite abil ja nende ringhäälingusaadete edastamine üldsusele, kui selline edastamine toimub kohas, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu.

Artikkel 9

Levitamisõigus

1. Liikmesriigid sätestavad:

— esitajatele nende esituste salvestuste osas,

— fonogrammitootjatele nende fonogrammide osas,

— filmide esmasalvestuste tootjatele nende filmide originaali ja koopiate osas,

— ringhäälinguorganisatsioonidele nende ringhäälingusaadete salvestuste osas vastavalt artikli 6 lõike 2 sätetele,

ainuõiguse muuta nimetatud objektid, sealhulgas nende koopiad üldsusele kättesaadavaks kas müügi teel või muul moel, edaspidi "levitamisõigus".

2. Levitamisõigus lõikes 1 osutatud objekti suhtes ühenduses ei lõpe, v.a juhul, kui kõnealuse objekti esmamüüki ühenduses teostab õiguste omanik või kui see toimub tema nõusolekul.

3. Levitamisõigus ei piira I peatüki, eelkõige artikli 1 lõike 4 konkreetseid sätteid.

4. Levitamisõiguse võib anda üle, sellest võib loobuda ja selle kohta võib anda välja lepingulise litsentsi.

Artikkel 10

Õiguste piirangud

1. Liikmesriigid võivad näha ette II peatükis osutatud õiguste piirangud seoses järgnevaga:

a) eraotstarbeline kasutamine;

b) lühikeste katkendite kasutamine uudiste edastamise puhul;

c) ajutine salvestamine ringhäälinguorganisatsioonis tema oma vahenditega ja oma ringhäälingusaadete jaoks;

d) kasutamine ainult õpetamiseks või teadustöös.

2. Olenemata lõike 1 sätetest võib iga liikmesriik kehtestada esitajate, fonogrammitootjate, ringhäälinguorganisatsioonide ja filmide esmasalvestuste tootjate kaitseks samasugused piirangud nagu ta on kehtestanud kirjandus- ja kuntsiteoste autoriõiguste kaitseks. Sundlitsentsid võib siiski kehtestada ainult sellises ulatuses, et nad oleksid vastavuses Rooma konventsiooniga.

▼M2

3. Piiranguid kohaldatakse üksnes teatud erijuhtudel, mis ei ole vastuolus objekti tavapärase kasutamisega ning ei mõjuta põhjendamatult õiguste valdaja õiguspäraseid huve.

▼B

III PEATÜKK

AJALINE KEHTIVUS

▼M1

▼B

IV PEATÜKK

ÜHISSÄTTED

Artikkel 13

Ajaline kohaldatavus

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse kõigi käesolevas direktiivis osutatud autoriõigusega kaitstud teoste, esituste, fonogrammide, ringhäälingusaadete ja esmasalvestuste suhtes, mis on liikmesriikide autoriõigust ja sellega kaasnevaid õigusi käsitlevate õigusaktide kohaselt kaitstud 1. juulil 1994 või mis vastavad sel kuupäeval käesolevas direktiivis sätestatud kaitse tingimustele.

2. Käesoleva direktiivi kohaldamine ei mõjuta enne 1. juulit 1994 toimunud kasutamist.

3. Liikmesriigid võivad sätestada, et õiguste omanikud loetakse artikli 2 lõikes 1 osutatud objekti rentimise või laenutamise loa andnuks, kui on tõestatud, et see objekt oli tehtud kolmandatele isikutele kõnealusel otstarbel kättesaadavaks või omandatud enne 1. juulit 1994. Eelkõige juhul, kui selline objekt on digitaalselt salvestatud, võivad liikmesriigid siiski sätestada, et õiguste omanikel on õigus saada piisavat tasu sellise objekti rentimise või laenutamise eest.

4. Liikmesriigid ei pea kohaldama artikli 2 lõike 2 sätteid enne 1. juulit 1994 loodud kinematograafiliste ja audiovisuaalsete teoste suhtes.

5. Liikmesriigid võivad otsustada, millisest kuupäevast alates hakatakse artikli 2 lõiget 2 kohaldama, kuid kohaldamise kuupäev ei tohi olla hilisem kui 1. juuli 1997.

6. Ilma et see piiraks lõike 3 kohaldamist ning arvestades lõikeid 8 ja 9, ei mõjuta käesolev direktiiv enne selle vastuvõtmise kuupäeva sõlmitud lepinguid.

7. Arvestades lõigete 8 ja 9 sätteid, võivad liikmesriigid sätestada, et kui õiguste omanikud omandavad käesoleva direktiivi rakendamiseks vastuvõetud siseriiklike õigusnormidega uusi õigusi ning on andnud loa teoste kasutamiseks enne 1. juulit 1994, loetakse, et nad on oma uued ainuõigused üle andnud.

8. Liikmesriigid võivad otsustada, millisest kuupäevast kehtib artiklis 4 osutatud võõrandamatu õigus õiglasele tasule, kuid see kuupäev ei tohi olla hilisem kui 1. juuli 1997.

9. Enne 1. juulit 1994 sätestatud lepingute puhul kohaldatakse artiklis 4 sätestatud võõrandamatut õigust õiglasele tasule ainult siis, kui autorid või esitajad või nende esindajad esitavad vastavasisulise taotluse enne 1. jaanuari 1997. Kui õiguste omanike vahel puudub kokkulepe tasude määra üle, võivad liikmesriigid määrata kindlaks õiglase tasu määra.

▼B

Artikkel 14

Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste suhe

Käesoleva direktiivi kohane autoriõigusega kaasnevate õiguste kaitse ei mõjuta mingil viisil autoriõiguse kaitset.

Artikkel 15

Lõppsätted

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 1. juuliks 1994. Liikmesriigid teatavad neist viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need meetmed vastu võtavad, lisavad nad nendesse meetmetesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas vastuvõetud siseriiklike põhiliste õigusnormide teksti.

Artikkel 16

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.